

JOHN R. MOTT 1865-1965

av

O. G. M.

Hundreårsminnet for John R. Motts fødsel er det all grunn til at også Norsk Tidsskrift for Misjon markerer, — selv om det skjer bare gjennom denne fordringsløse skisse av noen særdrag ved hans personlighet og livsverk.

Som kristen leder av verdensformat — og det er først og fremst som sådan at han vil bli husket — var Mott virksom i tre sammenhenger: i KFUM-arbeidet, i den kristne studenterbevegelse og i den kristne verdensmisjon. Noen «konkurrans» mellom de krav disse stilte til hans tid og krefter, var det ikke tale om. Å vinne den oppvoksende slekt for Kristus og å vinne folkene for Kristus var for ham bare to sider av ett og samme oppdrag. Ikke minst kom dette til uttrykk i Frivilligbevegelsen som han var en av grunnleggerne og lederne av, denne merkelige og mektige bevegelse som i løpet av de første femti år av sin historie ble middel til at 16 000 kristne akademikere i Vestens kirker stilte seg til disposisjon for kristningsverket i fremmede verdensdeler.

Det var i 1886 at Mott — han var da ennå bare student — hadde sitt åndelige gjennombrudd og fikk kallet til tjenesten. Det siste skjedde på det historiske studentmøte i Mount Hermon, Northfield, Massachusetts, USA (1886), under den store evangelist D. L. Moodys ledelse, hvor Frivilligbevegelsen ble til, og hvor 100 studenter, blant disse Mott selv, erklærte seg villig til å reise ut som misjonær. «Misjonær» i dette ords tradisjonelle betydning ble han aldri, men hans liv kom allikevel helt og fullt til å tilhøre misjonen. Fra den dag i 1886 da han, som han selv sier, «fikk se verden slik som Kristus ser den», var formålet og

siktepunktet for hans liv dette: «å sette alt inn på utbredelsen av Guds rike i verden».

Men var det ikke Frivilligbevegelsen som lanserte dette virkelighetsfjerne og ultra-optimistiske løsen: «Verdens evangelisering i dette slektledd»? Som vi tidligere har gjort oppmerksom på (NOTM 1957 s. 65 ff) er dette løsen ikke uttrykk for åndelig overspenthet eller amerikansk idealisme (som det så ofte er blitt beskyldt for å være), men — slik Mott og hans medarbeidere forstod det og forklarte det — en understreking av den kjensgjerning at hver generasjon av kristne har ansvar for at den generasjon av ikke-kristne som lever samtidig med den, får høre evangeliet. Kristi kirke i verden er i besittelse av de åndelige og økonomiske ressurser som skal til for å bære frem i vårt slektledd budskapet fra Gud for folkene, forutsatt at hver eneste kristen ser sitt ansvar for denne oppgave og er villig til å ofre noe for den.

Som kjent var det Mott som ledet — på en fremragende måte — forhandlingene på verdensmisjonsmøtet i Edinburgh i 1910, dette møte som markerer opptakten til en ny æra, samarbeidets æra, i den evangeliske verdensmisjon og som er startpunktet for den ekumeniske bevegelse. Han ble enstemmig valgt til formann i det «fortsettelsesutvalg» som konferansen oppnevnte for å føre samarbeidet videre. I de følgende år holdt han over 20 konferanser i Asia, hvor en rekke «kristne råd» ble opprettet. Slike råd ble senere dannet også i Midt-Østen og Afrika. I 1921 ble Det internasjonale misjonsråd grunnlagt, med Mott som formann. Under hans inspirerende og energiske ledelse opplevde dette verdensfelleskap en rik vekst. Misjonskonferansene i Jerusalem (1928) og Tambaram, Madras (1938) ble holdt i Det internasjonale misjonsråds regi, og igjen med Mott som den drivende kraft i forberedelsene til møtene og som den dyktige dirigent under disse.

Som leder av den protestantiske verdensmisjon arbeidet Mott utrettelig for samarbeid og enhet. Gjennom dette arbeid ble han en av grunnleggerne av Kirkenes Verdensråd. I «hjemmearbeidet» ivret han for lekfolkets aktive deltagelse og i «utearbeidet»

for utviklingen av selvstendige, stedeagne kirker. Mott var verdensborgeren med det store overblikk, lederen som tenkte i kontinenter. Dette universelle drag i hans personlighet var en frukt av hans kristne tro, men også et resultat av hans ustanselige, verdensomspennende reisevirksomhet og hans grundige studier av andre land og folk, andre kulturer og religioner.

Mott så klart betydningen av misjonsforskning. En rekke misjonsvitenskapelige undersøkelser og foretagender skyldtes hans initiativ og/eller støtte. Hans innsats på dette område har vi pekt på i andre forbindelser, bl. a. i et skrift, utgitt for flere år siden, hvor vi la frem et motivert og detaljert forslag om opprettelse av et internasjonalt forskningsinstitutt for misjonsspørsmål, et institutt som skulle bære John R. Motts navn (*An International Institute of Scientific Missionary Research*, Oslo 1951). Skulle ikke tiden nå være inne til å realisere denne tanke?

Siste gang Mott besøkte Norge var i 1946, da han, sammen med professor Emily Greene Balch, mottok Nobels fredspris for dette år. Hans Nobel-foredrag, som hadde til tema «The leadership required for this momentous time» og som sluttet med en sterk bekjennelse til Kristus som «seklenes sentrale skikkelse», gjorde et dypt inntrykk. Det samme gjorde den tale han holdt på et møte i Calmeyergatens Misjonshus hvor 2000 mennesker var samlet og hvor biskop Berggrav tolket det norske kristenfolks takknemlighet for hans eksempel og innsats. Det var en ekte Mott'sk tale, en tale båret av realistisk vurdering av vanskelighetene og mulighetene i vår tids misjonssituasjon, men først og fremst av tro på ham som er den samme i går og i dag og til evig tid.